

JOHN
GALSWORTHY

CELE MAI FRUMOASE
ROMANE
DE DRAGOSTE

FLOAREA
ÎNTUNECATĂ

John Galsworthy
The Dark Flower

LITERA

09 24 02 712

24 02 10 02 101 101

LITERA

LITERA

JOHN GALSWORTHY
FLOAREA
ÎNTUNECATĂ

TRADUCERE DIN LIMBA ENGLEZĂ
ARISTIȚA AVRAMESCU

LITERA®

021111111-1111

I

În după-amiaza aceea de început de iunie mergea de-a lungul Holywellului, cu haina aruncată pe braț și cu capul gol. Era un tânăr de statură potrivită, cu părul negru și des. Părea plămădit din două rase opuse: una viguroasă, cealaltă fină și gingașă. Chipul lui era, de asemenea, un amestec ciudat: avea trăsături ferme, dar în același timp o expresie mai degrabă blândă și tristă. Ochii săi, de un cenușiu întunecat, cu gene foarte negre, plini de lumină, păreau că privesc dincolo de ceea ce vedeau – dându-i un aer absent. Dar când zâmbea, dezgolindu-și dinții albi ca ai unui negru, fața lui căpăta o stranie însuflețire.

Oamenii se uitau lung la el când îl vedeau, căci în 1880, umblând cu capul descoperit, o luase înaintea vremii sale. Îndeosebi femeile îl cercetau cu interes, deși observau că nu le băga în seamă, cu privirea lui pierdută în depărtări și cu suflul frământat de fel de fel de gânduri. Știa oare la ce se gândea, știa vreodată, la vârsta asta, când lucrurile, mai ales cele de dincolo de orizontul imediat, erau atât de ciudate și de captivante? Lucrurile pe care le va vedea și le va înfăptui după ce va absolvi Oxfordul, unde fiecare, desigur, era „extrem de cumsecade“ cu el și „de treabă“, dar nu prea interesant.

Se ducea la profesorul lui să-i citească un eseu despre Oliver Cromwell și, mergând pe sub zidurile vechi ce odinioară

înconjuraseră orașul, scoase din buzunar o vietate, o mică țestoasă. Se uita extrem de concentrat cum își rotea căpșorul curios, cercetând-o neîncetat cu degetele lui scurte și boante, de parcă ar fi vrut să descopere cu exactitate cum fusese făurită. Ce tare-i era carapacea! Nu-i de mirare că bietul Eschil s-a simțit cu adevărat bolnav când s-a trezit cu una căzându-i în cap. Anticii considerau că sprijinea lumea – o lume parcă în formă de pagodă, cu oameni, animale și copaci asemănători acelor pe care-i vedea încrustați pe dulăpiorul chinezesc al tutorelui său. Chinezii plăsmuiau animalele și copacii frumoși, de parcă ar fi crezut că fiecare are suflet și că nu sunt meniți să fie doar animale de tracțiune, hrană pentru oameni sau materiale de construcție. O, dacă i s-ar îngădui, la Școala de Arte Frumoase, să modeleze „de capul lui“ în loc să tot copieze, ca și când ar fi primejdios să fii lăsat să gândești singur, să ai personalitate!

Așeză țestoasa pe vestă și o lăsă să se urce până observă că-i ronțăie un colț al manuscrisului și atunci o puse din nou în buzunar.

Ce-ar fi zis profesorul lui dacă ar fi știut că are o broască în buzunar?! Și-ar fi înclinat ușor capul într-o parte și ar fi spus:

– Ah! Sunt lucruri, Lennan, nici măcar visate de filosofia mea!

Da, erau o mulțime de lucruri pe care nu le visa bătrânul Stormer, îngrozitor de speriat de tot ceea ce nu era obișnuit și părând totdeauna gata să-și bată joc de tine de teamă să nu râzi tu de el. Existau o mulțime de oameni de felul ăsta la Oxford. Era stupid. Nu poți înfăptui nimic bun dacă ți-e teamă că te faci de râs. Doamna Stormer nu era așa, ea făcea ce-i plăcea, ce-i trecea prin cap. E drept însă că nu era englezoaică, ci austriacă și, pe deasupra, mult mai tânără decât bătrânul Stormer.

Ajungând în fața ușii profesorului său, apăsă pe sonerie...

II

Când Anna Stormer intră în birou, își găsi soțul lângă fereastră, cu capul aplecat într-o parte; un bărbat înalt, cu picioare lungi, într-un reușit costum din tweed, cu o cămașă cu guler răsfrânt (destul de rar întâlnit pe atunci) și o cravată croșetată de ea, dintr-o mătase albastră, trecută printr-un inel. Bătea ușor în geam cu unghiile sale bine îngrijite. Deși era apreciat pentru munca lui, Anna nu-l văzuse niciodată făcând ceva în casa lor, aleasă aici fiindcă se afla doar la vreo jumătate de kilometru de colegiu, unde învățau „iubiții clovni tineri“, cum le spunea el studenților lui.

Stormer nu se întoarse, nu era în firea lui să observe ceea ce nu era absolut necesar, dar Anna își dădu seama că îi sesizase prezența. Se apropie de scaunul de lângă fereastră și se așeză. Stormer își întoarse privirea și exclamă:

– Ah!

A fost aproape o șoaptă de admirație, neobișnuită la el, pentru că, în afară de anumite pasaje din clasici, era foarte greu ca admirația să-i fie stârnită de ceva. Anna știa însă că arăta splendid așa cum stătea, cu silueta, cu ținuta perfecte, cu soarele strălucind în păru-i castaniu și sclipind în ochii ei adânci, verzi, ca de gheață, adumbriți de gene negre. Uneori era foarte reconfortant că rămăsese atât de frumoasă. Ar fi fost o

neplăcere în plus, într-adevăr, să simtă că nu satisface gustul dificil al soțului ei; chiar și așa, pomeții obrajilor îi erau prea proeminenți pentru exigențele lui, simbol al unor trăsături din firea ei care nu se potriveau cu ale lui: impetuozitatea deznădăjduită, vioiciunea și lipsa unui caracter echilibrat, asemănător celui tipic britanic, ceea ce îl deranjase întotdeauna.

– Harold! Ea nu pronunța niciodată cum trebuie pe *r*. Aș vrea să merg la munte anul acesta.

Munții! Nu-i mai văzuse de doisprezece ani, de când petrecuse vacanța la San Martino di Castrozza, vacanță încheiată prin căsătoria lor.

– Nostalgie!

– Nu știi ce înseamnă asta. Mi-e dor de casă. Putem merge?

– Dacă-ți face plăcere, de ce nu? Dar nici gând să mai urc pe Cimone della Pala!

Anna bănuia ce voia el să spună! Fără romantism. Ce splendid se purtase în ziua aceea! Cât de oarbă fusese! Ce mistificare!

Era oare într-adevăr același bărbat care stătea astăzi în fața ei, cu ochi sticloși și suspicioși, cu fire albe în păr?! Da, se isprăvisese cu romantismul!

Rămase tăcută, privind în stradă – în strada aceea îngustă și veche, la care se uita zi și noapte. O umbră trecu pe acolo, ajunse la ușă și sună. Ea șopti:

– A venit Mark Lennan!

Simți privirea soțului oprindu-se o clipă asupra ei, știi că se întoarse și îl auzi murmurând:

– Ah! „Clovnul îngeresc“!

Anna, liniștită, așteptă să se deschidă ușa. Tânărul, cu bogatul lui păr negru, timid și grav, intră cu eseul în mână.

– Ei bine, Lennan, cum e bătrânul Noll? Ipocrit de geniu, ei? Hai să vedem!

Anna, din scaunul ei de lângă fereastră, nemișcată, se uita la cele două siluete de la masă – băiatul citind cu vocea lui stranie, catifelată, de bas, iar soțul ei lăsat pe spate, cu vârful

degetelor împreunate, cu capul puțin într-o parte și cu acel zâmbet ironic care n-ajungea până la ochi. Da, moțăia, aproape gata să adoarmă, și tânărul, fără să bage de seamă, citea înainte. Când sfârși, își ridică privirea.

Ce ochi avea! Alți băieți ar fi râs, dar el părea mâhnit. Îl auzi murmurând:

– Îmi pare teribil de rău, domnule.

– Ah! Lennan, m-ai prins! Adevărul e că semestrul ăsta m-a extenuat. Vom merge la munte. Ai fost vreodată la munte? Cum? Niciodată? Ar trebui să vii cu noi. Ce zici, Anna? Nu crezi că acest tânăr domn ar trebui să ne însoțească?

Ea se ridică și rămase în picioare, privindu-i fix. Auzise bine? Apoi răspunse foarte gravă:

– Da, cred că ar trebui.

– Bine. Îl vom avea pe el ca să ne întovărească pe Cimone della Pala!

III

După ce băiatul își luă rămas-bun și ajunsese afară, în stradă, Anna rămase pentru o clipă în fâșia de soare ce pătrundea prin ușa deschisă, apăsându-și cu mâinile obrajii îmbujorați. Apoi închise ușa și-și sprijini fruntea de geam, fără să vadă nimic. Recapitula întruna scena care tocmai se petrecuse, în timp ce inima-i bătea foarte repede. Întâmplarea avea o însemnătate mult mai mare decât s-ar fi părut. Deși întotdeauna se simțea cuprinsă de nostalgie, mai cu seamă la sfârșitul trimestrului de vară, în acest an, un sentiment cu totul diferit o îndemnase să-i spună soțului ei: „Vreau să merg la munte!“

De doisprezece ani, în fiecare vară, o cuprindea dorul de munte, dar nu ceruse să meargă acolo; anul acesta însă, deși pledase în favoarea muntelui, nu tânjea după el. Și asta fiindcă-și dădu brusc seama de faptul curios că nu voia să părăsească Anglia, fiind conștientă însă și de motivul pentru care se rugase totuși să plece. Atunci de ce spusese: „Da, cred că ar trebui să vină!“, când tocmai voia să fugă de gândurile legate de acest băiat, de care dorise să se îndepărteze?

Viața e o stranie luptă între scrupulozitate și actele nechibzuite; o afacere ciudată, vie, dureroasă! Cât timp trecuse din ziua aceea în care Lennan venise la masă pentru prima oară,

sfios și tăcut, și zâmbind, luminându-se tot; cât timp trecuse din ziua când ea îi spusese soțului ei: „Ah, e un înger!“?

De fapt, nu se împlinise nici măcar un an, totul se petrecuse la început de trimestru, în octombrie trecut. Era altfel decât ceilalți băieți, nu numai pentru că era un copil-minune, cu părul răvășit, cu hainele atârând pe el, cu o conversație inteligentă, dar mai ales pentru că... Ei bine! Era deosebit, pentru că ea era el, pentru că ea nu voia altceva decât să-i cuprindă capul între mâini și să-l sărute. Revedea atât de clar ziua când dorise fierbinte pentru întâia oară asta. Era chiar la începutul trimestrului de Paște. Îi turna ceaiul. Mark mângâia pisica, prietenoasă cu el ca întotdeauna. Îi spunea Annei că dorea să fie sculptor, dar că tutorele lui se împotriva, astfel că nu va putea, desigur, să se apuce de lucru decât atunci când va fi major. Lampa de pe masă avea un abajur roz. De obicei era cam palid, atunci însă era aprins la față; făcuse canotaj, deși fusese o zi foarte friguroasă. Zâmbi brusc și o întrebă:

– Nu-i așa că-i groaznic să aștepți mereu ceva?

Abia se reținuse să nu întindă mâinile ca să-i cuprindă capul între ele și să-și lipească buzele de fruntea lui. Mai târziu, se gândise că voise să-l sărute doar pentru că i-ar fi plăcut să-i fie mamă – ar fi putut foarte bine să fie mama lui dacă s-ar fi măritat la șaisprezece ani. Știa însă foarte bine că, de fapt, nu voise să-l sărute pe frunte, ci pe gură. În viața ei, el era ca un loc într-o casă rece și ferecată; îi era chiar greu să înțeleagă cum de putuse să trăiască toți acești ani fără el. În cele șase săptămâni ale vacanței de Paște îi simțise lipsa și o bucuraseră cele trei scrisori primite de la el, pe jumătate timide, pe jumătate confidentiale; le sărutase și le purtase în sân. Îi răspunsese lung, foarte corect în engleza ei cam stângace. Niciodată nu l-ar fi lăsat să bănuiască ceva; ideea că ar putea să ghicească o umplea de groază. La începutul trimestrului de vară i se părea că viața e făcută numai din gânduri referitoare la el. Dacă, acum zece ani, copilul ar fi fost salvat, dacă moartea lui crudă – după agonia ei – nu i-ar fi ucis pentru totdeauna dorința de a mai

avea vreun copil; dacă de ani de zile n-ar fi trăit cu sentimentul că n-are rost să se aștepte la căldură și că dragostea se sfârșise pentru ea; dacă viața în cel mai frumos dintre orașele vechi ar fi reușit s-o atragă – poate că ar fi putut să-și stăpânească sentimentele. Dar pentru nimic în lume nu se putea împotrivi curentului. Și era atât de dornică de viață, atât de conștientă de vitalitatea ei care se irosea! Uneori o înspăimântau tumultul frământărilor sufletești, dorința intensă de a-și trăi viața și încerca să-și cheltuiască într-un fel energia. De aceea, de-a lungul acestor ani făcuse sute și sute de plimbări singuraticе, încercând să se piardă în mijlocul naturii, grăbindu-se, alergând singură prin păduri, peste câmpuri pustii, străduindu-se să se elibereze de ideea că se irosește și să-și reamintească de simțămintele ei de fată, când întreaga lume i se deschidea înainte. Nu degeaba avea un corp superb, un păr castaniu strălucitor și ochi plini de lumină. Încercase fel de fel de lucruri. Făcuse acte de caritate în cartierele sărace, se ocupase de muzică, jucase în piese de teatru, luase parte la vânători, renunțând și apoi revenind la ele, rînd pe rînd, cu pasiune. Atunci, într-o măsură, îi fuseseră de folos, dar anul acesta n-o mai ajutau.

Într-o duminică, întorcându-se de la spovedanie, fără a se fi spovedit, avusese curajul să se privească în față. Ajunsesе, într-adevăr, prea departe! Trebuia să alunge acest sentiment, să fugă de băiatul care o tulbura atâta!

Dacă nu lua imediat măsuri, era pierdută! Apoi îi veni alt gând. Și de ce nu? Viața e făcută să fie trăită, nu să hibernezi în acest mediu ciudat și prea intelectual, unde bătrânețea e atotstăpânitoare. Viața ți-e dată ca să iubești, să te bucuri de ea. Și când te gândești că va împlini luna viitoare treizeci și șase de ani! I se părea o vârstă matusalemică! Treizeci și șase! În curând va fi o femeie bătrână, într-adevăr bătrână și fără să fi cunoscut vreodată pasiunea adevărată. Admirația care-l schimbase în erou pe englezul bine și distins, cu doisprezece ani mai în vârstă decât ea, capabil să urce pe Cimone della Pala nu

fusese totuși o pasiune; dar dacă el ar fi vrut, ar fi putut să devină. El nu era însă decât aparență, cărți – un om de gheață. Avea oare o inimă, avea sânge în vine?

Să fi fost oare o fericire să trăiești în acest oraș frumos și printre acești oameni, în acest loc unde chiar și entuziasmul părea formal și lipsit de aripi, unde totul era imobil și sofisticat, ca într-o capelă sau o mănăstire? Și să mai nutrești și asemenea sentimente pentru un băiat, pentru un om atât de tânăr încât ar fi putut să-i fie mamă! Câtă nerușinare! Acest gând o obseda, o făcea să roșească noaptea, în beznă, cuprinsă de insomnie. Și, disperată, se ruga, fiindcă era evlavioasă, se ruga să rămână pură, să dea dovadă numai de sentimente sfinte, de mamă, să fie gata să facă orice, să sufere orice pentru el, pentru binele lui. După aceste rugăciuni fără sfârșit se simțea liniștită, adormea, ca și cum ar fi luat un somnifer. Stătea așa poate câteva ore. Apoi totul reîncepea. Nu se gândea niciodată că el ar fi putut s-o iubească, i se părea nefiresc. De ce-ar iubi-o? În privința asta era foarte modestă. Încă din duminica aceea când nu se spovedise încercase să se gândească cum ar putea face ca totul să se termine, ca să se elibereze de un sentiment copleșitor pentru ea. Și-și făuri un plan: să plece la munte, să se întoarcă pe meleagurile unde îl cunoscuse pe soțul ei, ca să-și dea seama dacă noile sentimente n-ar putea fi înăbușite. Și dacă nu s-ar fi putut, l-ar fi rugat pe Stormer s-o lase acolo, cu ai ei, în țara ei. Iar acum, nebunul, nebunul orb, nebunul încrezut, cu zâmbetul lui ironic, cu veșnica lui superioritate, a determinat-o să-și schimbe planul. Ei bine, să suporte consecințele, ea făcuse tot ce se putea face! Va avea acea clipă de fericire, chiar dacă asta ar fi însemnat să nu se mai întoarcă împreună cu soțul ei și să nu-l mai vadă niciodată pe băiat.

Rămase, tremurând de o bucurie tainică, în holul întunecos, unde, de îndată ce ușile și ferestrele se închideau, plutea un miros de lemn mucegăit. Să fie cu *el* în munții ei, să-i arate toate acele minunate colțuri de stânci, pline de lumini și de umbre, să urce împreună spre vârfuri și să vadă împărăția lumii